

*Förslag på utveckling av
Ånge musikskola till
kulturskola*

Innehållsförteckning

Abstract	3
Börja med barnen	3
Kulturskola definition	4
Vilka kulturuttryck har Kulturkollen undersökt och varför?	4
Kort beskrivning av tillvägagångssätt	5
<i>FAS 1</i>	<i>5</i>
<i>FAS 2</i>	<i>5</i>
<i>FAS 3</i>	<i>5</i>
<i>FAS 4</i>	<i>5</i>
<i>FAS 5</i>	<i>5</i>
<i>FAS 6</i>	<i>6</i>
Vad säger de tillfrågade?	6
<i>Barnen och ungdomarna</i>	<i>6</i>
<i>Skolpersonal</i>	<i>9</i>
<i>Vårdnadshavare</i>	<i>10</i>
Tolkning och sortering	11
Valda Kulturuttryck	11
<i>Slöjd</i>	<i>12</i>
<i>Film</i>	<i>12</i>
Organisation för en kommande Kulturskola	12
<i>Mötesplats och kollektivtrafik</i>	<i>13</i>
<i>Lokaler</i>	<i>14</i>
<i>Slöjd</i>	<i>14</i>
<i>Film</i>	<i>15</i>
<i>Schema och avgift</i>	<i>15</i>

<i>Budget och finansiering</i>	<i>16</i>
<i>Kapacitet i elevunderlag.....</i>	<i>16</i>
Hur kan vi använda kunskapen från Kulturkollen i andra sammanhang?	17
<i>Förslag på vidare projekt för alla barn och ungas möjligheter.....</i>	<i>17</i>
<i>Hur kan Kulturskolans utveckling gagna flera invånare i kommunen?</i>	<i>18</i>
Summering	19
Källhänvisningar.....	20
<i>Texter:.....</i>	<i>20</i>
<i>Föreläsningar från Bomorrowkonferensen 10-11 april 2024:</i>	<i>20</i>

Abstract

Kulturkollen lägger fram ett förslag för utveckling av Ånge musikskola till Ånge kulturskola. Förslaget beskriver hur arbetet gått till och hur elever i Ånges alla grundskolor har inkluderats i arbetet. Här beskrivs vilka kulturuttryck som presenterats, och varför, samt vad grundskoleelever har önskat i olika sammanhang och utifrån olika samband.

Projektet har också tittat på faktorer som påverkar förutsättningarna för en kulturskolas verksamhet som exempelvis; möjlighet till regional och nationell samverkan, vårdnadshavares villkor och hur grundskolans personal ser på att ha Kulturskolans undervisning förlagd inom skoldagens ram.

I projektet har även kunskap från projektet Ånge Växer, som undersöker hur Ånge kommun kan bli en mer attraktiv plats att bo på, flytta till och stanna kvar i, använts.

Utifrån de variabler som undersökts presenterar projektet ett förslag till utveckling av nuvarande Musikskola till Kulturskola med tillhörande budget för uppstart och drift.

Börja med barnen

Ånge kommun jobbar aktivt med barn och ungas delaktighet i olika beslut som berör deras fritid, skolgång och hemförhållanden. Sedan 1 januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige vilket innebär att kommunen måste jobba aktivt med barn och ungas delaktighet, tillgång till fritids- och kulturaktiviteter, samt möjlighet att mötas.

Artikel 31

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet.
2. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

(Barnkonventionen s. 19-20)

Med barnkonventionen som bakgrund har Kulturkollen undersökt vad barn och unga i kommunen är intresserade av att lära sig på sin fritid.

Kulturskola definition

Då kulturskolan, idag, inte är någon lagstadgad verksamhet Sverige så finns ingen gemensam definition av vad en kulturskola ska innehålla. Majoriteten av Sveriges kommuner - alla utom 5 - har musik eller kulturskola, (SOU 2016:69) och dagens kulturskola har sina rötter i musikskolan som uppkom under första hälften av 1900-talet. När SOU, statens offentliga utredningar, gjorde utredning på kulturskolor, har de valt att använda Håkan Strands definition från 1995:

Kulturskolan är en organisation där minst tre av ämnena musik, bildkonst, teater, dans och film/video finns som frivillig regelbundet återkommande verksamhet för barn och ungdom efter skoldagens slut. Verksamheten ska ha som mål att en integration av ämnena kommer till stånd.

Notera att sedan 1995 har fler konstformer än de som citeras ovan inkluderats i Kulturskolor i Sverige, men då detta är den mest använda definitionen har vi valt att utgå från den.

Utgångspunkten för projektet har därför varit att föreslå utvecklingen baserat på hur Ånge musikskola, utifrån den nuvarande grunden i "Mitt i Musiken", arbetar med långsiktigt lärande och skapande av en kulturell identitet, skulle kunna utvecklas med ytterligare minst 2 kulturuttryck med samma fokus på långsiktighet och identitetsskapande.

Vilka kulturuttryck har Kulturkollen undersökt och varför?

I undersökningen har Kulturkollen valt att presentera de kulturuttryck som är de vanligaste vid kulturskolor i Sverige. Baserat på statistik från Kulturskolerådets senaste statistik, *Kulturskolan i siffror 2022*, (s. 17-18) Här är det tydligt att, förutom musik, finns det 8 starka kulturuttryck, varav vi presenterat 7, för kommunens barn och unga:

- Dans
- Teater
- Bild och form
- Film (animation)
- Cirkus
- Slöjd
- Skrivande

Det åttonde kulturuttrycket i listan hos Kulturskolerådet är musikal, men vi har valt att inte inkludera detta som en konstform eller eget konstuttryck i vår undersökning, då musikal förutsätter en samverkan mellan de tre uttrycken dans, teater och musik bedömde vi att det skulle bli för komplext för att kunna undersökas på samma sätt som de separata kulturuttrycken.

Kort beskrivning av tillvägagångssätt

FAS 1

Kommunens grundskoleelever har först fått information om de 7 kulturuttrycken ovan, genom en presentation och dialog som gjorts i alla klassrum på alla grundskolor i kommunen, inklusive friskolan Kordelia. (Totalt ca: 790 deltagare)

Vidare blev alla inbjudna att prova på de 7 kulturuttrycken tillsammans med professionella pedagoger efter skoltid två fredagar under mars månad. (125 deltagare) Här fick besökarna rösta på det de tyckte kändes roligast direkt efter aktiviteten.

FAS 2

Här skickades digitala formulär ut till grundskoleelever, skolpersonal, musikskolans personal samt vårdnadshavare till grundskoleelever. Frågor som ställts är exempelvis; huruvida undervisning kan ske på skoltid, vilka kulturuttryck elever är intresserade av att lära sig på frivillig basis, om vårdnadshavare kan hjälpa sina barn att ta sig till lokaler som inte är skolans lokaler med mera.

FAS 3

En analog omröstning med elever från förskoleklass till åk 2, detta då de var underrepresenterade i den digitala undersökningen. Här sammanställdes och tolkades materialet från fas 1 och 2 och undersökning av övriga förutsättningar: lokaler, transportmöjligheter, rekryteringsmöjligheter, regional samverkan, med mera, utifrån de olika konstformernas behov slutfördes (se bilaga 1).

FAS 4

Utarbetande av organisation för en framtida kulturskola. Här undersöks elevantal, tjänstegrad och schemaläggning utifrån den information som inhämtats i fas 3 (se bilaga 2).

FAS 5

Skapande av budgetunderlag för organisationen. En budget för att starta upp en kulturskola och en budget för att kontinuerligt driva verksamheten (se bilaga 3).

FAS 6

Presentation för ledningsgrupp och därefter, politiker, som utifrån underlaget kan besluta om Ånge kommun ska satsa på en utveckling av Musikskolan till Kulturskola eller ej. Därefter avslutas projektet kulturkollen.

Vad säger de tillfrågade?

Barnen och ungdomarna

Under FAS 1

Ånge kommuns alla grundskolebarn har fått höra om Kulturkollen i skolmiljö, samt blivit inbjudna att prova på olika kulturuttryck vid två "After school" tillfällen. Vid "After school" deltog 125 barn/unga. Ena tillfället var det 52 besökare och vid andra tillfället 73 besökare. Majoriteten av de som deltog var yngre elever (förskoleklass-årskurs 4) och eleverna fick rösta på det de tyckte var roligast när de var på plats.

De kunde rösta på alla kulturuttryck, men bara sätta en lapp på varje kulturuttryck och de satta olika färgade lappar:

- GRÖN "Jag vill lära mig på min fritid"
- RÖD "Jag skulle kunna vara intresserad av"
- ORANGE "Jag tror att många andra är intresserade av"

Många av besökarna röstade på alla kulturuttryck, se nedan:

Kulturuttryck	Besökare	Grön	%	Röd	%	Orange	%	Antal	%
Bild/form	52	16	31	18	35	5	10	39	75
Cirkus	73	32	44	14	19	2	3	48	66
Dans	52	18	35	10	19	10	19	38	73
Film	73	11	15	20	27	7	10	38	52
Skrivande	73	8	11	16	22	9	12	33	45
Slöjd	73	16	22	17	23	1	1	34	47
Teater	52	28	54	15	29	2	4	45	87

I tabellen visas hur många besökare som besökte varje kulturuttryck och sedan hur många, i antal, som valt att sätta grön, röd respektive orange lapp. Det visas även hur många procent av de som deltagit vid respektive dag, som valt att sätta lappar.

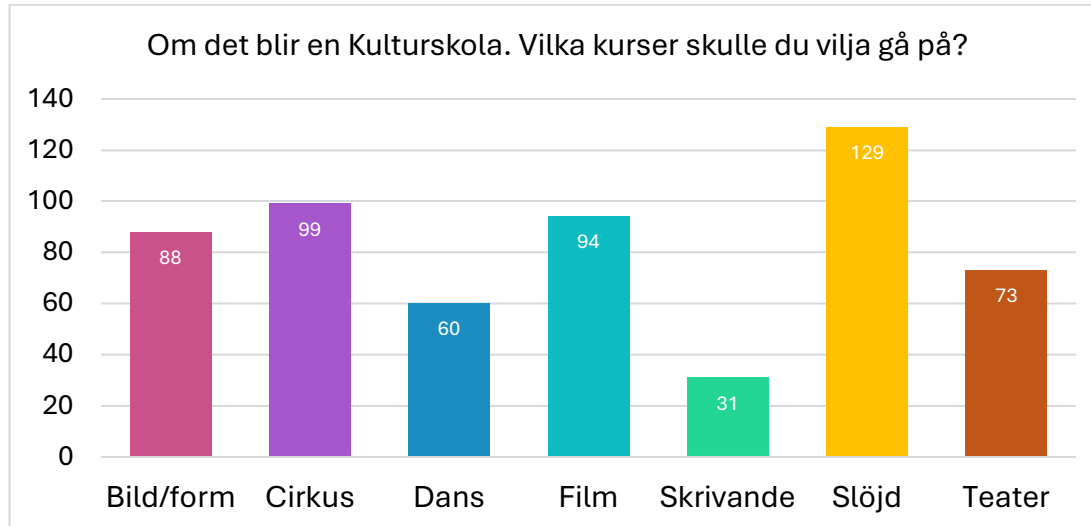
Efter "After school" är det teater, cirkus och bild/form, som ligger i topp, men det finns ett stort intresse av alla kulturuttryck och röstningen är gjord direkt i anslutning till aktiviteten samt utan att behöva utesluta något kulturuttryck.

Under FAS 2

Projektet samlar in mer information med fler parametrar för att få en tydligare bild av vad barn/unga tycker. Därför fick alla grundskoleelever som ville göra digitala formulär, där även elever som inte besökte "after school" kunde delge sin åsikt kring vad de vill lära sig på frivillig basis. I det digitala formuläret fick eleverna välja max 3 kulturuttryck, detta för att kunna få en tydligare bild av vad eleverna är mest intresserade av.

Vissa lärare lät sina elever göra formuläret på lektionstid vilket inneburit att formuläret har fått vissa tydliga negativa svar av elever som ej är intresserade av att delta i en Kulturskola. Då formuläret var utformat för elever med intresse för en utveckling, så blev valet att ta bort de som svarat tydligt negativt. De negativa svaren har plockats bort för att ge en tydlig bild av vad de intresserade barnen/ungdomarna faktiskt vill. Det är också för att resultatet ska visa på hur positiva kommunens barn och unga faktiskt varit. Inlämnade svar är sammanlagt 378 bortplockande svar är 49, så det som visas nedan baserad på 329 svar.

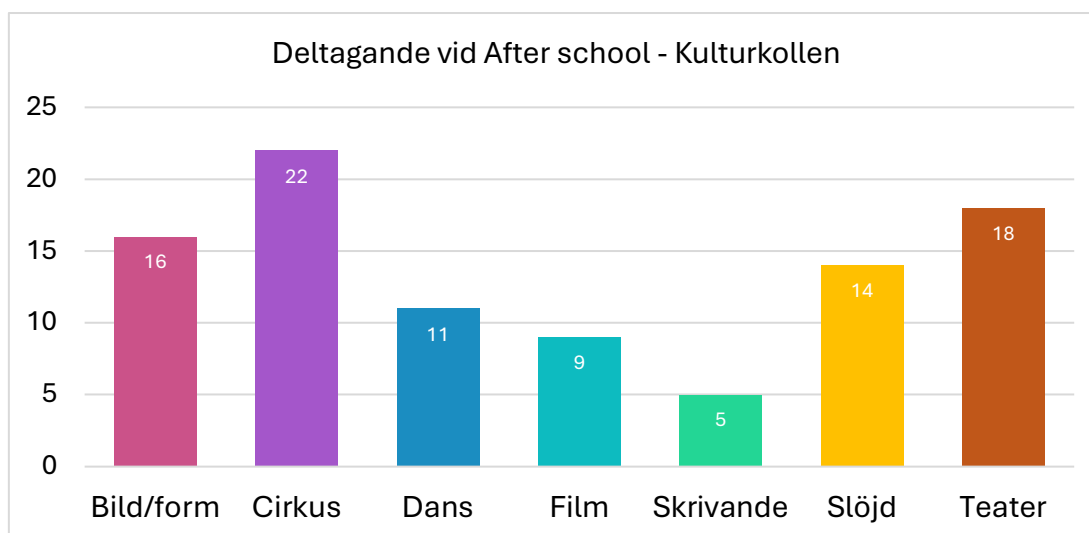
Alla svar in visas i antal röster.

Här visas vad alla barn/unga som svarat positivt har svarat (329 svar).

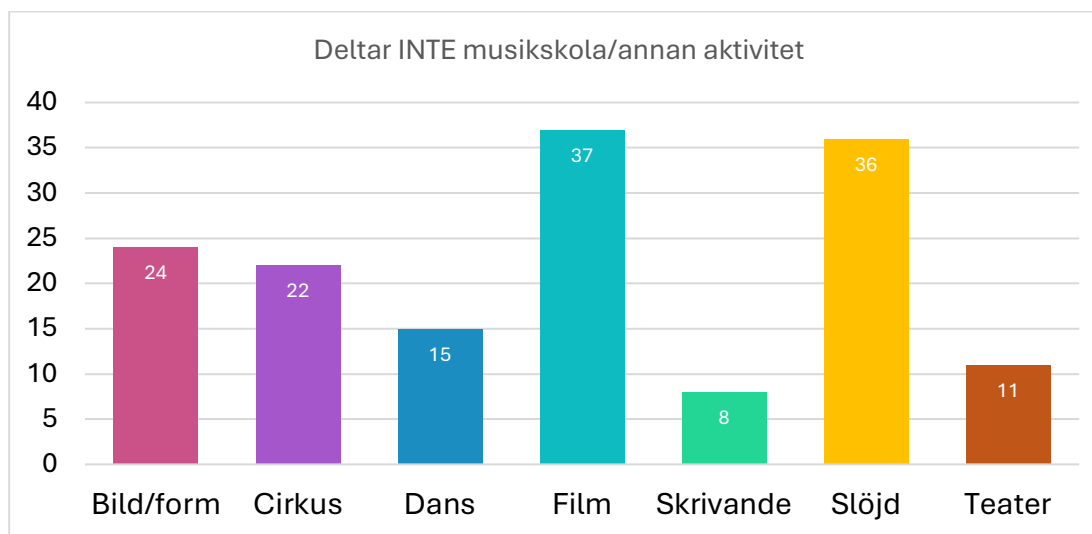
Det är slöjd, cirkus och film som ligger i topp.

Det innebär att svaren skiljer sig från de svar som givits vid "After school", men de som i det digitala formuläret uppgivit att de deltagit vid "After school" har svarat liknande det de svarade vid "After school" även på det digitala formuläret.

De som svarat att de deltagit vid "After school" röstade mer eller mindre likadant som de gjort på "After school", d.v.s. att cirkus, teater och bild/form ligger i topp.

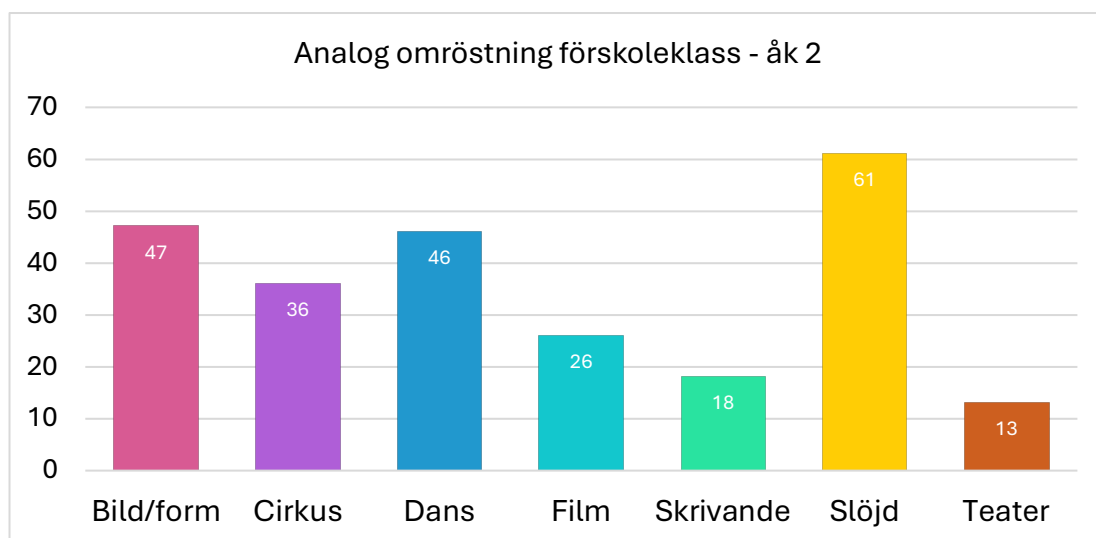
För att få reda på vad de barn och unga som idag inte deltar på musikskolan, och som angivit att de inte har någon annan fritidsaktivitet har svarat, se här:

Här är det film som ligger i topp, fortfarande tätt följt av slöjd.

Bland de som svarat på det digitala formuläret har det varit ett lågt antal från förskoleklass till årskurs 2. Troligtvis då det digitala formuläret varit svårt att förstå för målgruppen.

Därför har projektet även gjort en fysisk omröstning med 101 barn, från förskoleklass till åk 2, på Kordelia, Ånge grundskola, Ljungaverks skola och Torpshammars skola. Då fick barnen i stället; diskutera de olika kulturuttrycken, titta på bilder på kulturuttrycken och sedan besvara frågan vad de helst skulle vilja lära sig på sin fritid. Det genom att välja max 3 bilder som lades i en insamlingslåda för röstningen.

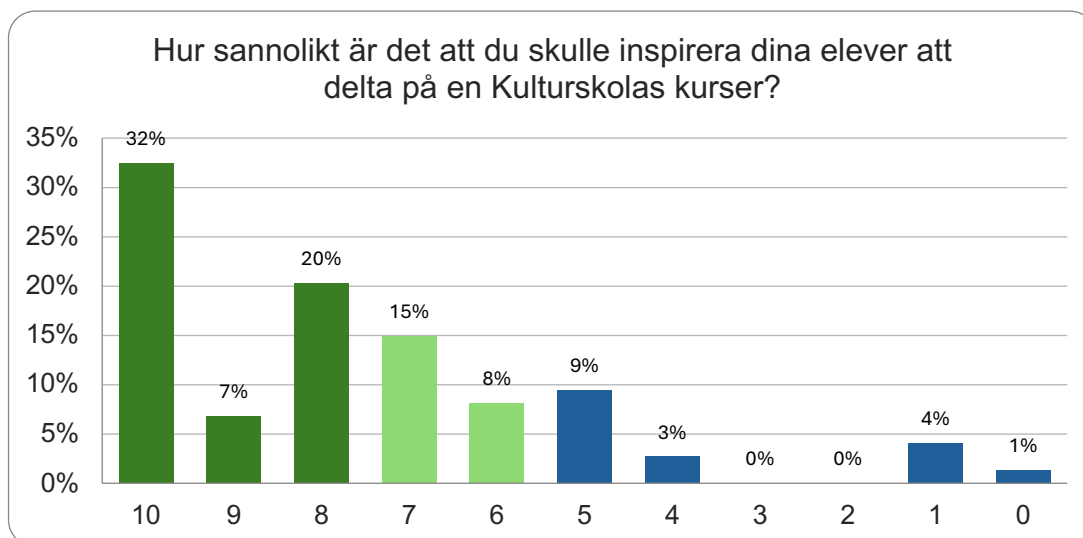

Bland de yngsta barnen är det också slöjd som ligger högst på önskelistan. Sedan är det bild/form och dans som hamnar på andra och tredje plats. Det påminner alltså mer om "After school" svaren som inkommit.

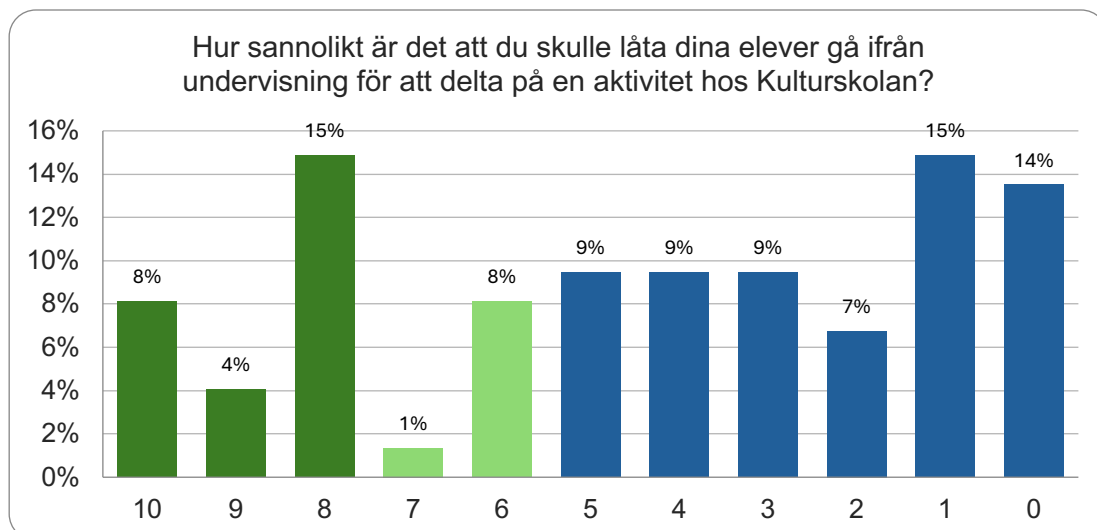
Jämförs alla parametrar är det klart att slöjd ligger i topp bland kommunens grundskoleelever. Det finns intresse för alla kulturuttryck, men det skulle vara svårt för Ånge kommun att möta upp i alla kulturuttryck. Efter omröstningarna ser det ut som att cirkus och film är på delad andraplats bland kulturuttrycken.

Skolpersonal

Även skolpersonal har fyllt i ett digitalt formulär om Kulturkollen och svarat på frågor kring om de skulle inspirera sina elever att delta på en Kulturskola, samt om de anser att en Kulturskola kan vara del av skoldagen. Svaren presenteras i %

Det är med andra ord tydligt att skolpersonalen är positiva till en kulturskola.

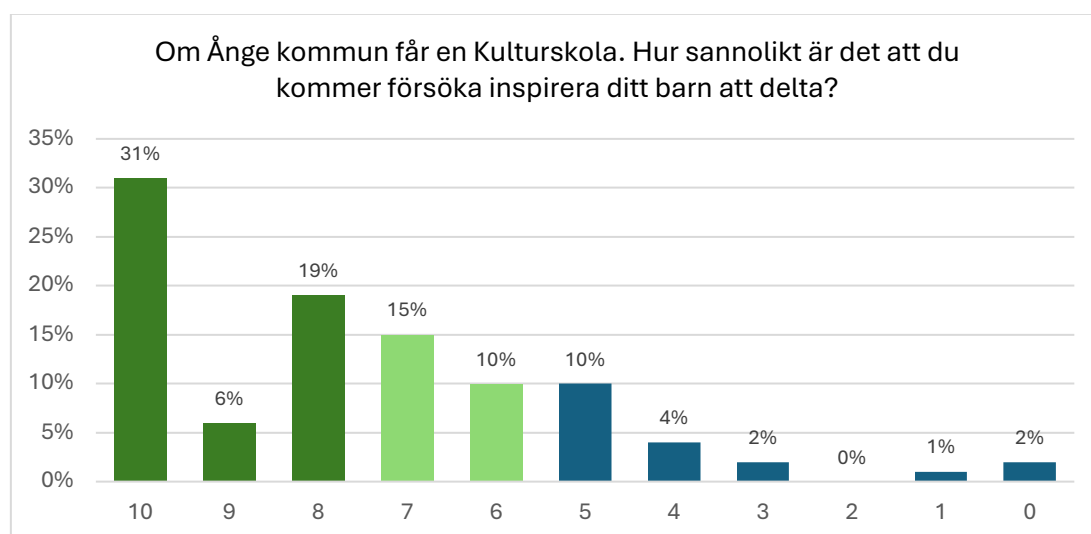

Det är också tydligt att majoriteten av skolpersonalen anser att en Kulturskoleverksamhet ska ske utanför undervisningstimmarna för grundskolan.

Utifrån Musikskolans nuvarande arbete, som av tillgänglighetsskäl till viss del är förlagt på skoltid, har problematiken med undervisning på dagtid redan belysts. Kulturkollen har ställt frågan och fått svaret, svart på vitt, att majoriteten av skolans personal inte vill ha avbrytande verksamhet under undervisningstimmarna. Så länge skoldagarna ser ut som den gör idag, och så länge Musikskolans/Kulturskolans verksamhet möter elever flera gånger i veckan, så blir därför resonemanget att det är svårt både för nuvarande musikämnen och nya konstformer att samsas om skoldagens timmar tillsammans med den obligatoriska undervisningen.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavare har också fått besvara digitala formulär om Kulturkollen. Grundskolelevernas vårdnadshavare är generellt sett mycket positiva till en Kulturskola.

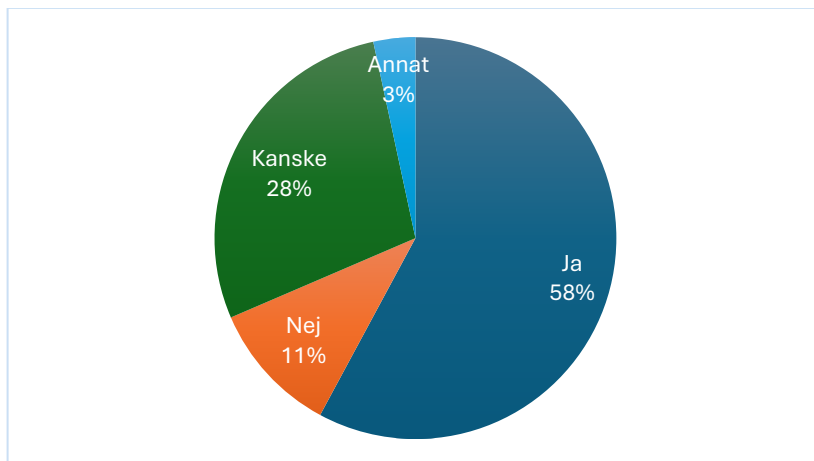

Väldigt positivt inställda (8-10) är 55,6% av vårdnadshavarna. Positiva (6-10) är hela 81%.

Vårdnadshavarna är dessutom positiva till sin möjlighet att hjälpa sina barn/ungdomar att möta en eventuell Kulturskola där den finns.

Om den kurs ditt barn önskar gå inte finns i direkt anslutning till skolan eller skoldagen.

Har du då möjlighet att skjutsa och hjälpa ditt barn att komma till aktiviteten på annat sätt?

De som svarat kanske, eller annat, har uppgivit tid på dygnet, samt tillgång till lokaltrafik som främsta anledning till sin tvekan.

Tolkning och sortering

Utifrån det insamlade material som presenterats ovan, syns att kommunens unga är intresserade av alla kulturuttryck, men att vissa sticker ut mer än andra. När resultaten från Kulturkollens frågeformulär från fas 2 sammanställs med; kunskap kring samordning av kulturuttrycken i regionen, vilken typ av utbildningsmöjlighet som finns för kulturpedagoger för de olika kulturuttrycken, vad kommunen har för lokalmöjligheter, samt vad kommunen har för trolig möjlighet att rekrytera personal för att bedriva verksamheten, se bilaga 1, så har Kulturkollen ett slutresultat som presenteras nedan.

Under rubriken "Hur kan vi använda kunskapen från Kulturkollen i andra sammanhang?" lämnas även fler förslag på utökande av kulturverksamhet för barn och unga i kommunen, med mer samarbete med föreningar och regionen.

Valda Kulturuttryck

Utifrån de önskemål som barn och unga ger uttryck för, de förutsättningar för respektive konstform som redovisas i bilaga 1, samt ytterligare ett par överväganden som redovisas i styckena nedan, föreslår Kulturkollen att **slöjd** och **film** blir de två kulturuttryck som, tillsammans med musiken, bildar en framtida Kulturskola i Ånge kommun.

Slöjd

Slöjd är det kulturuttryck, av de 7 undersökta, som sticker ut som det starkaste hos barn och unga i de digitala enkäterna. Den har starkast intresse i alla ålderskategorier, inklusive den analogt genomförda undersökningen i förskoleklass. Den är särskilt stark i gruppen som idag inte deltar i Musikskolans verksamhet och i gruppen som idag inte har någon fritidsaktivitet alls utanför skolan. Slöjd är även en levande tradition i vår landsände och har en tydlig profil i regionens satsningar på kultur och kulturarv. Därför är förutsättningarna goda för rekrytering av pedagoger och att bli en del av ett nätverk i regionen med potential för gott resursutnyttjande.

Film

Som konstform nummer 2, utifrån barns och ungdomars önskemål, har Kulturkollen vägt Cirkus mot Film, där Cirkus hade höga poäng på "After School" och likvärdiga nivåer med Film i de digitala enkäterna. När sortering i stället görs på intresse bland de barn och unga som idag inte gör något på sin fritid, blir film nummer ett, och slår till och med slöjd. Det finns också en tendens att det är äldre barn och unga som haft fler positiva svar för film och om kulturskolan kan möta deras intresse kan det i ett nuläge komplettera åldersstrukturen i Mitt i Musiken som, än så länge, är pyramidformad med många i yngre åldrar.

Utifrån förutsättningarna i matrisen; möjlighet att rekrytera, hitta ändamålsenliga och tillgängliga lokaler, och möjligheter att samverka med övriga konstformer i Kulturskolan, samt samordning i regionen, ser förutsättningarna bättre ut för film än för cirkus även om de enskilda aktörerna Kulturkollen haft kontakt med hållit hög kvalitet. Det finns en tung förankring i regionen där film är del av Scenkonstbolaget och nationellt där film i Kulturskolan har en förhållandevis robust struktur vilket ger mycket goda förutsättningar för utveckling och resursutnyttjande. Därför är Film det andra kulturuttryck som föreslås.

Organisation för en kommande Kulturskola

I Kulturkollens förslag till utveckling av Musikskolan till Kulturskola väljs att lägga till 2 konstformer, utöver musiken, även om det varit högt intresse för flera av de 7 konstformer som undersökts. Det baseras på det elevunderlag och de resurser som bedöms möjliga i en mindre kommun. Därför föreslås att koncentrera på att nå bra kvalitet i undervisningen, men också för att kunna tillgodose övriga funktioner och värden som en framtida Kulturskola behöver ha med avseende på resursutnyttjande.

En värdefull funktion kan vara som resurs för och samarbetspartner till det lokala kultur- och föreningslivet, men det mest framträdande behovet för en mindre kommun, är att ha en organisation som har kapacitet att ta emot insatser från regional och nationella nivå och att vara med att driva utvecklingen framåt. Kulturkollen har valt 2 konstformer som har lång tradition inom skapande, men inte lika lång tradition av utbildningar kopplade till pedagogik eller metodik för kulturskola. Här uppstår behov av tydlig samordning via en utökad chefstjänst och, liksom idag, en stark kärna välutbildade pedagoger på musiksidan, som till skillnad från de nyare konstformerna har lång tradition av pedagogisk-/metodiska utbildningar riktad mot kulturskolans verksamhet.

Mötesplats och kollektivtrafik

Kulturkollen har tagit del av forskning om mötesplatser, som är en stor del av det pågående projektet Ånge Växer. Där lyfts betydelsen av mötesplatser för att en kommun ska kunna blomstra och växa. Det vill säga möjlighet för människor att mötas i kultur, fritid och vardag. Här poängteras vikten av en levande centralort som i sin tur sprider levande grenar ut till övriga orter i kommunen.

Att delvis centralisera verksamheten gör också tjänsterna på en kommande kulturskola mer resurseffektiva, genom att minska resande och minska antalet specialiserade lokaler som annars krävs runt om i hela kommunen. Det gör även att kommunen kan börja med att satsa stort på en lokal för att sedan, när kommunen kommit i blom, kunna titta på vidare utveckling i flera delar av kommunen.

När kommunen utförde sitt visionsarbete, vars rapport är skriven 2021, framkommer tydligt att kommunens invånare saknar mötesplatser.

Föreningslivets stora insatser betyder mycket även om vi önskar att det fanns fler fritidsaktiviteter för de barn och ungdomar som inte vill idrotta. Där spelar kulturlivet en viktig roll. Vi upplever att vi saknar mötesplatser utanför idrotten, skolan och arbetet, särskilt våra ungdomar som uttrycker att de inte har någonstans att vara. Vi vill alla kunna ses.

(Vision 2030 Platsen Ånge kommun Rapport 2021-04-20, s.41)

För att en kommande kulturskola ska kunna vara en drivande del av Ånges visionsarbete och Ånge Växer föreslås därför att en del av Kulturskolans verksamhet ska förläggas till centralorten Ånge.

Kulturkollen föreslår att

- Elever i åk 2-3 får undervisning i samband med skoldagen och i skolans lokaler eller i närheten av skolans lokaler.
- Elever från åk 4 föreslås samlas i större grupper där de får möta jämnåriga, även från andra skolor, i kommunen. Det blir då en del undervisning som sker på östra/västra och en del undervisning som sker centralt.
- Elever från åk 7 föreslås mötas centralt i alla grupper. Det är så Musikskolan arbetar från våren 24 och det har givit goda resultat för deltagande elever.

Se mer schemaförslag i Bilaga 2

På så vis förstärks också möjligheten för kulturuttrycken att möta varandra. Framför allt öppnar det upp nya möjligheter för fler aktiviteter och mötesplatser i, och runt, de lokaler som föreslås för Kulturskolans verksamhet. Det i sin tur bidrar till att utvecklingen kommer alla kommunmedborgare till gagn.

Lokaler

För att få en fungerande verksamhet med Slöjd och Film krävs lokaler som fungerar för den undervisning som ska bedrivas.

Slöjd

Slöjden behöver stora ytor och verktyg. Under samtal med kunniga i branschen föreslås därför att de yngre eleverna möts i rum med stora golvytor där det går att mötas i ring och skapa efter de idéer som uppkommer.

För de äldre eleverna är det bra om det finns möjlighet till fler maskiner och ett bredare utbud av olika större material.

- Slöjd med åk 2-3 sker i öppet klassrum på respektive skola.
- Slöjd med åk 4-6 sker i samlingslokal på öst respektive väst.
- Slöjd med högstadiet och gymnasiet, samt centrerade grupper, sker i Spångbrogårdens slöjdområde.

På Spångbrogården finns både syslöjd, träslöjd, måleri och övrig verkstad, som kan behövas för en djupare förståelse av slöjdande. Idag används lokalen som vävsal till några av kommunens invånare, samt en gång i veckan hålls verksamhet av ABF i träslöjdssalen.

Träslöjdssalen saknar helt säkerhet och bör, enligt fackman, inte alls användas innan den är säkrad för verksamhet. Därför föreslår Kulturkollen att göra en total genomgång av lokalen (se mer i utvecklingsbudgeten bilaga 3) för att kunna använda lokalen för Kulturskola, men också för att ge lokalen möjlighet att bli en av kommunens levande mötesplatser, både för de som idag använder lokalerna, men förhoppningsvis även för att bli en mötesplats över generationsgränser.

Film

Filmverksamheten behöver lokaler med möjlighet till teknisk utrustning, flera små rum för redigering och gärna skärmar. Filmen behöver även möjlighet att röra sig på flera platser för att hitta olika inspelningsmiljöer.

Baserat på behoven föreslår Kulturkollen att all filmundervisning sker i Vuxenutbildningens lokaler, på eftermiddagar och kvällar när de inte nyttjas av den aktuella verksamheten. Där bör det sättas upp två förvaringsskåp för att kunna förvara filmverksamhetens material då lokalen självklart fortfarande används av Vuxenutbildningen på dagtid.

Här har Kulturkollen haft dialog med Vuxenutbildningens rektor som tycker det är bra att lokalen används på eftermiddagar och kvällar.

Schema och avgift

Elever föreslås erbjudas slöjd från åk. 2, musik från åk. 3 och film från åk. 4. Förslaget baseras på samtal med representanter från våra regionala enheter; filmpedagoger från Film Västernorrland, samt slöjdpedagoger från Västernorrlands Museum.

Kulturkollen har skapat ett schema, bilaga 2, för verksamheten som är baserat på kommunens nuvarande förutsättningar. Det vill säga; skoldagarnas längd, lokaltrafikens avgångar, tillgång till lokaler att bedriva verksamheter i, samt fungerade arbetsdagar för personal. Schemat är även uppbyggt så att elever som önskar delta i flera kulturkurser ska kunna göra det. Det ligger också i linje med de svar vi fått från vårdnadshavare och elever om att ha aktiviteten i anslutning till skoldagen och dess närmiljö.

Enligt Myndigheter för kulturanalys är det också tydligt att det kan vara svårt att möta kultur för barn och unga som kommer från socioekonomiskt utsatta områden.

I samtliga nordiska länder visar kulturvaneundersökningar och forskningen om kulturvanor på tydliga skillnader i kulturdeltanade utifrån socioekonomiska faktorer. Särskilt gäller detta olika typer av besöksaktiviteter, medan skillnaden är mindre och ibland icke-existerande för aktiviteter som handlar om eget skapande. (Rapport 2023:2, s.46f)

Det innebär att om kommunen minskar trösklarna för att ta del av utbudet och det egna skapandet i Kulturskolan, bör det vara få eller små hinder kvar för deltagande även barn med sämre socioekonomiska förutsättningar.

I dagsläget har Ånge kommun en avgift på musikskolans kurser, som uppgår till 350 kr per termin och kurs. I Regionen är det enbart Ånge kommun och Timrå kommun som tar betalt för kulturskolans verksamhet. Kulturkollen föreslår en ökad centralisering i syfte att öka kvalitet och skapa aptitliga mötesplatser, men resonerar även om tillgänglighet geografiskt. För en enskild

elev skulle en slopad avgift delvis kompensera för en ökad insats i resande och det skulle vara möjligt att delta i flera av kulturskolans kurser. Det är oklart om en låg avgift generellt utgör något hinder för deltagande. Mycket tyder på att innehållet i verksamheten och det som tidigare nämnts om möjlighet att skapa sig en identitet som utövare av kultur, är viktigare faktorer. Kulturkollen har ändå landat i att kurserna bör vara avgiftsfria, då det går bättre ihop med hur övriga regionen gör, samt för att vara på den säkra sidan att kommunen gjort vad den kan för att minska alla eventuella trösklar till deltagande.

Budget och finansiering

Finansiering föreslås ingå i kommunens grundbudget för musikskolan/kulturskolan. Det innebär att verksamheten blir säkrad långsiktigt. I budget, bilaga 3, finns en budget för själva driften av Kulturskolan. Det innebär att budgeten visar vad verksamheten skulle kosta att bedriva med dagens musikskola inräknad. 2024 har musikskolan en budget på 5 miljoner. Verksamhetens omkostnader för en Kulturskola föreslås med; fördelade tjänster i alla kulturuttryck och löpande omkostnader i form av lokalkostnader, inköp och resor som tillkommer med verksamheten Bilaga 3A & 3B. Själva ökningen av kostnaden blir alltså 1,8 miljoner.

Utöver det finns en utvecklingsbudget för vad själva utvecklingen skulle kosta, i form av; upprustning av lokaler, inköp av material för att kunna bedriva de olika kulturuttrycken, en extra budget ”superonsdagar” för att Musiken ska kunna möta upp den nya Kulturskolan, bilaga 3C. Budgeten som presenteras i bilaga 3A-C föreslås bekostas av kommunen.

Det går vidare att söka stödpengar, från exempelvis Kulturrådet, för att göra tillfälliga satsningar så som extra aktiviteter i form av exempelvis tillfälliga kurser eller läger. Kanske i några av de kulturuttryck som undersökts i Kulturkollen. Exempelvis en workshop eller lovaktivitet med dans, teater, bild/form, cirkus eller skrivande eller samverkan med lokala föreningar.

Kapacitet i elevunderlag

Baserat på de tjänstgöringsgrader, lokalers storlek och schemaupplägg, kan en kommande Kulturskola erbjuda upp till 406 platser i musik, slöjd och film. 220 platser på musik, 114 platser på slöjd och 72 platser på film. Dessa siffror baseras på att alla grupper i kommunen blir fullbokade och ger då möjlighet för ungefär 45% av kommunens barn och unga i målgruppens ålder att ta del av Kulturskolans verksamhet. Se bilaga 4 för mer detaljer.

Hur kan kunskapen från Kulturkollen användas i andra sammanhang?

I och med det stora material som kommit in till Kulturkollen har kommunen fått mer kunskap om vad kommunens barn och unga är intresserade av, men också vad vårdnadshavare och skolpersonal har för tankar kring olika kulturfrågor.

Det är tydligt att kommunens barn och unga är intresserade av kultur och vill lära sig fler kulturuttryck än de som föreslås ingå i en kommande kulturskola. I en liten kommun är det inte rimligt att kommunen ska vara drivande i alla olika kulturuttryck, samtidigt som det är önskvärt att kommunens barn och unga får tillgång till mer än vad en kommunal kulturskola erbjuder.

Något som blivit tydligt med Kulturkollen är att det idag är mycket få verksamheter som har kulturverksamhet för barn och unga i Ånge kommun. Kommunen bör arbeta stöttande gentemot föreningar för att inspirera till flera mötesplatser, aktiviteter och kurser riktade direkt till kommunens barn och unga.

Kultursamordnare, kommer, efter projektets slut, fortsätta arbeta för att barn och unga ska få möta fler kulturuttryck i kommunen. I det arbetet kommer en presentation av Kulturkollens material, för kommunens kulturföreningar och kulturaktörer att ingå.

Förslag på vidare projekt för alla barn och ungas möjligheter

Kulturkollen föreslår även att kommunen ska undersöka möjligheten att låta alla barn och unga, från 0-19 års ålder, resa gratis med lokaltrafiken inom kommunen. Detta för att bättre nyttja de resurser som kommunen redan har, i form av lokaltrafik, samt satsa på en bättre tillgänglighet till exempelvis kultur och fritidsaktiviteter och göra kommunen till en mer tillgänglig arena för alla barn och unga.

Det skulle minska krångel och kostnader vid friluftsdagar, simhallsbesök, föreställningar med skapande skola och kulturskola, vårdresor, ferieanställningar, besök på fritidsgård, bibliotek, Naturum och alla resor till fritidsaktiviteter, som exempelvis: Kulturskola, ishockey, ridning med mera. Det skulle ge barn och unga mer tillgång till hela kommunen och minska kostnader för vårdnadshavare och skola.

Hur kostnaden för resekort för barn och unga 0-19 år, skulle se ut har Kulturkollen inte utrett, då det inte varit del av projektet. Men under dialog med projektet "Kollektivtrafik för alla (även) i landsbygd" har det framkommit att det i Örnsköldsvik och Sundsvall finns olika lösningar på resekort för barn och unga. Gratis eller rejält reducerade priser för lokaltrafik för barn och unga,

skulle också kunna stärka lokaltrafikens status och användning bland kommunens vuxna i och med att det blir billigare för en familj att välja lokaltrafiken när barnen och ungdomarna åker kostnadsfritt.

Hur kan Kulturskolans utveckling gagna flera invånare i kommunen?

Med ett beslut om att införa kulturskola tillkommer möjligheter, inte bara för kommunens barn och unga, utan även för övriga medborgare. Genom att skapa mötesplatser för våra barn och unga öppnas även lokaler för övriga medborgare.

En renovering av kommunens slöjdsal på Spångbrogården gör det möjligt att använda lokalerna för alla olika åldrar. Redan idag finns stor efterfrågan på lokalen och aktörer som exempelvis ABF är intresserade av att starta verksamhet för olika åldrar. Det finns även ett starkt behov av organiserade aktiviteter för våra äldre invånare, så de ska undvika att komma i utanförskap och bli ensamma. Här finns möjlighet för kommunen att exempelvis låta en av kulturskolans slöjdlärare få en större tjänst och även ta emot, äldre medborgare, för inspiration i slöjdande. Som en föreståndare för lokalen, som i längden skulle kunna samarbeta med något LSS boende som kan sälja fika i lokalen och göra hela Spångbrogården mer levande för alla invånare i kommunen.

Vidare skulle ”superonsdagarna”, som föreslås med samtliga kulturuttryck på en kommande Kulturskola, se bilaga 2, på samma geografiska plats en gång i veckan, öppna större möjligheter för kommunens föreningar att starta onsdagsfika och locka än mer rörelse, i olika åldrar, till ett mer levande centrum.

Införs gratis resor till alla barn och unga i kommunen, som Kulturkollen förespråkar, blir det inte bara för kommunens barn och unga, utan även vårdnadshavare, lättare att röra mer på sig i kommunen då kostnaderna för familjen totalt sätt minskar. Det gör även att kommunen får bättre beläggning på den lokaltrafik som finns idag och det är tänkbart att en ökad och mer precis efterfrågan på en framtida kollektivtrafik kan uppstå i samband med det.

Genom att centrera vissa aktiviteter skapar vi tillgängliga kontaktytor i en kulturell kontext, något som forskningen ser som framgångsfaktor för att människor ska vilja bo, flytta till och stanna kvar i en kommun, och som unga efterlyser även i tidigare undersökningar.

Summering

Kulturkollen föreslår att:

- Musikskolan utvecklas till en kulturskola med ämnena: Musik, slöjd och film.
- Kulturskolans verksamhet startar från åk 2 (slöjd), åk 3 (musik) och åk 4 (film)
- Verksamhet bedrivs i skolmiljö för elever i åk 2-3, i öst/väst grupper för elever från åk 4-6 samt centrerat 1 gång i veckan, och i centrerade grupper för åk 7-gymnasiet.
- Lokaler som behöves är tillgång till skollokaler på dagtid, musikskolans nuvarande lokaler, slöjdsal på Spångbrogården, filmverksamhet i Vuxenutbildningens lokaler på eftermiddagar/kvällar samt en samlingsdag för musikverksamheten på Medborgarhuset i Ånge.
- Att medverka på Kulturskolan ska vara kostnadsfritt.

Kulturkollen föreslår också att kommunen:

- Utreder möjligheten att ge alla barn i kommunen, oavsett om de är med i Kulturskolan eller ej, gratis resande med lokaltrafiken.
- Använder resultaten från Kulturkollen i information och utformning av stöd till kulturföreningar med kapacitet att erbjuda kulturell verksamhet för barn och unga.

Källhänvisningar

Texter:

1. *Att bredda deltagandet i kulturlivet Hinder och möjligheter Rapport 2023:2*, Myndigheten för kulturanalys. <https://kulturanalys.se/publikation/att-bredda-deltagandet-i-kulturlivet/> (2024-08-14)
2. *Konventionen om barns rättigheter*
<https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/barnets-rattigheter/konventionen-om-barnets-rattigheter-svenska-2018.pdf> (2024-08-08)
3. *En inkluderande kulturskola på egen grund* SOU 2016:69
<https://www.regeringen.se/contentassets/7037695d8c354057b9ece6fca046173f/en-inkluderande-kulturskola-pa-egen-grund-sou-201669/> (2024-09-16)
4. *Kulturskolan i siffror 2022*, Kulturrådet.
https://www.kulturradet.se/globalassets/start/kulturskolecentrum/statistik/kulturskolan-i-siffror_2022.pdf (2024-02-23)
5. *Vision 2030 Platsen Ånge kommun Rapport 2021-04-20*, Ånge kommuns visionsarbete
<https://invanare.ange.se/download/18.16cc3817a75ec20892ba56/1625651983153/Bilaga%201%20-%20Rapport%20medborgare,%20barn,%20medarbetare%20och%20politiker.pdf>

Föreläsningar från Bomorrowkonferensen 10-11 april 2024:

- *Attraktiva platser – var vill vi egentligen bo?* Charlotta Mellander, professor internationella handelshögskolan i Jönköping. <https://www.youtube.com/watch?v=xyITqbBIX7I>
- *Om staden som arena för social interaktion och integration – reflektioner kring Sundsvall som vardagsrum.* Edith Andresen, universitetslektor CER och Heléne Lundberg, professor CER.
<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=vRqNfm5zHH4>

Bilaga 1 - Matris

	Tradition och pedagogiska utbildningar, nationellt och internationellt.	Kulturskolans didaktik	Grundskoleelevernans intresse	Musikskolans personal om samverkan	Regionala enheter och hjälp	Lokaler och utrustning.
Bild och Form	Bildpedagogik finns på flera universitet. För timplansstyrd undervisning finns högskola/legitimation.	Ja	Högt intresse vid "After school". Annars medelintresse bland de äldre tillfrågade och ganska starkt intresse bland yngre barn.	Genomsnitt 6,29 från musikskolans personal	Finns många enheter som jobbar med bild och form, men svag sampröning Regionalt.	Kräver bildsal med förstärkt avlopp för farliga utsläpp och rengöring av material. Mycket material måste köpas in löpande för att bedriva verksamheten.
Cirkus	Ingen pedagogisk utbildning i Sverige och få utbildningar för cirkusartister generellt. Finns dock stark vilja och brinnande engagemang bland aktörer.	Nej	Starkt intresse vid "After school" och starkt intresse bland de som redan går på musikskolans verksamhet idag. Relativt starkt intresse bland övriga.	Genomsnitt 6,57 från musikskolans personal	Regionen har ingen som jobbar med cirkus, men det finns starkt intresse hos enskilda aktörer.	Bra med en fast lokal med högt i tak och högt säkerhetstänk. Exempelvis en gammal gymnastisksal. Material som krävs är madrasser, fasta ställningar, säkerhetsanordningar och rekvisita.
Dans	Danspedagogik finns på flera universitet och har många års erfarenhet av att utbilda pedagoger till kulturskolor, men också grundskolor och gymnasium.	Ja	Starkt intresse vid "After school". Medelintresse bland mellan och äldre elever, starkt bland de yngre barnen.	Genomsnitt 8 från musikskolans personal	Skark enhet hos Norddals (regionens dansenhet) som erbjuder många samlingsmöjligheter och utbildningar för pedagoger i norra Sverige.	Lokaler med stora tomma ytor och bra svikt i golv. Gärna med tillgängliga spegelväggar och möjlighet till dusch. Övriga inköp är rättigheter till musikanvändning samt eventuell rekvisita och kostym till föreställningar.
Film	Kulturrådet menar att en filmpedagog bör vara en "Professionell" filmaktör dvs. minst 5 års erfarenhet inom filmbransch eller kandidat i film. Ingen specifik filmpedagogutbildning på högskolenivå.	Ja	Medelintresse vid "After school". Starkt intresse bland alla tillfrågade. Starkast intresse bland de som uppgivit att de inte gör något på sin fritid. Medelintresse bland yngre barn.	Genomsnitt 9 från musikskolans personal	Nära samarbete mellan Kulturskolorna när det gäller filmnätverk. Film Västerorrland finns som en stark samarbetspartner och jobbar med kompetensutveckling samt mer filmsatsningar i regionen.	Kräver teknik och uppdaterade program. Davinchi risolv. CapCut, Ljudanläggning, datorer, paddor, ljussättning, greenscreen.
Skrivande	Många högskoleutbildningar riktar sig mot skrivande. Ingen specifik mot Kulturskolans undervisning, men här finns många olika bakgrunder hos de som undervisar på Kulturskola idag.	Nej	Intressant hos flera av kommunens barn/unga, men svagast av alla kulturtryck i alla forum, förutom när de yngsta eleverna fick göra fysisk omröstning då skrivande kom näst sist i önskelistan.	Genomsnitt 6,14 från musikskolans personal	En samordning finns för författare i regionen, men inget mot kulturskolor och undervisning.	Rum med möjlighet att sitta ner för att skriv. Kräver inte mycket material.
Slöjd	På Kulturskolor ofta etablerade slöjdare som utbildas till handledare. För timplansstyrd slöjd finns högskola/legitimation. Folkhögskolor för det konstnärliga. Sätergläntan som ses som den mest meriterade utbildningen i Sverige.	Ja	Medelintresse vid "After school". Starkast stöd hos alla åldersgrupper både digitalt och fysiskt.	Genomsnitt 6,28 från musikskolans personal	Fungerande stöd från Museum Västerorrlands slöjkonsepter. Här möts upp med inspiration och utbildningar.	Ireda slöjdsalar och större samlingsalar. Kräver mycket material för att kunna bedriva verksamheten i form av textilier, trä, metall och återanvändning.
Teater/Drama	Drama- & teaterpedagogik erbjuds på flera universitet. Det vanligaste på Kulturskolor är, än så länge, utbildningar från folkhögskolor.	Ja	Mycket högt intresse vid "After school". Annars medelintresse till låg intresse i övriga undersökningar.	Genomsnitt 7,85 från musikskolans personal	Teater finns starkt i regionen och samarbete mellan kommunerna kan lyftas än mer.	Teater: kräver scen, scenljus, rekvisita, garderob, m.m. Drama: kräver tomma ytor och mycket fantasi.

Budget Kulturskola

Tjänst	Procent	Månadslön	Årslön	Årslön med alla omkostnader	Övrig information om tjänsterna
Kulturskolehuf	100,0%	47 930	584 746	825 954	
Kultursamordnare	100,0%	39 254	478 899	676 445	50% av tjänsten förlagd på staben
Stråklärare	80,0%	32 395	395 221	558 250	Även Musksällskapets ledare
Brasslärare	80,0%	27 200	331 840	468 724	
Bas/Gitarlärare	80,0%	28 855	352 033	497 247	Den som är anställd idag har 70% självaltt, pga frilans
Pianolärare	60,0%	21 713	264 903	374 176	
Slagverkslärare	60,0%	21 000	256 200	361 883	Ej tillsatt idag
Träblåslärare	60,0%	21 000	256 200	361 883	Ej tillsatt idag, delas med chefsjänst 50/50
Sånglärare	60,0%	19 214	234 408	331 102	Den som är anställd idag har sjuksättning 50%, idag tillsatt 50%
Filmpedagog	100,0%	34 000	414 800	585 905	Inklusive dokumentation och kommunikation för Kulturskolan
Slöjdpedagog 1	60,0%	19 800	241 560	341 204	
Slöjdpedagog 2	60,0%	19 800	241 560	341 204	
Summa	900,0%	332 162	4 052 372	5 723 975	Gult = ny resurs

Intäkter	Kronor	Antal elever
Avgifter	0	406
Instrumenthyra	150	50
Materialhyra slöjd/film	150	50

Kommunens anslag	
Personal	5 723 975
Verksamhetskostnader (se löpande kostnader)	1 056 000
kapitjänst	7 000
Intäkter (hyra av instrumnet och material)	30 000
SUMMA	6 816 974

Budget Kulturskola löpande kostnader

Kostnad	Konto	Summa i tusental	Övrig information
Inklusive uppräkning och extern Torpshammar	6010 Lokalyror.	425	Uppräkning fler lokaler?
Behöver ses över på ÅFA!!	6012 Garage o parkeringsplatser.	20	
Uppräknat enl. Prognos	6133 Städ	55	Uppräkning fler lokaler?
Denna post gäller för alla inköp av instrument, teknik, materialförföring som inte är investeringar	6410 Förbukningsinventarer ex gardiner, persienner (Ej anslutningsbara).	110	
Arrangemang etc. Inköp	6431 Böcker, läroböcker.	6	
Extra- elev samlingar och föreläsningar	6440 Livsmedel råvaror.	8	
Uppskattat, vet ej i nya IT-organisationen	6499 Övriga förbrukningsinventarer/mtrl ex telefoner, surfplattor.	30	
Reparationer instrument och teknik	6651 Övrig reparation och underhåll av förbrukningsinventarer.	70	
	6811 Mobil telefoni.	10	
Bygger på utfall 2022 och 23 i modellen	6951 Hyra av bilar och andra transportmedel ex Avis, Bilpoolen.	80	Resor för slöjd tillkommer MEN mer centraliserat MIM
Bygger på utfall 2022 och 23 i modellen	7052 Tägresor	20	
Inklusive elev- gemensamma dagar etc.	7053 Buss, Taxi.	40	Post att beakta i fr. regulljårbuss/tåg vid gratis resor barn
	7110 Personalrepresentation.	15	
	7221 Övrig annonsering.	10	
Inkluderar vår lärlplattform Studyalong och licenser för filmredigering, notskrivning etc. Även STIM	7430 IT drift, programvarukostnader, licenskostnader, underhållsavtal.	71	
	7494 Kopieringsutskifter	5	
	7499 Övriga främmande tjänster.	6	
Kulturskolerådet medlemskap, diverse elev-	7611 Start o inträdesavgifter.	10	
Kulturskoleddagar, regionala samarbeten etc., Chef och Kultursamordnare	7650 Avgifter för kurser, konferenser, utbildningar.	30	Fundera på i förhållande till Therese uppdrag, våra regionala nätverk, pedagoger etc. Uppräkning
Avskrivningar		35	
Summa		1056	Gula poster specificerade nedan

6010		
Musik, lokala ute på skolorna samt extern lokal Torpshammar	290	
Musik: Medborgarhuset onsdagar	95	
Film: Vuxenskolas salar	20	
Slöjd: Nya Spångbro	20	
6410		
Musik: Instrument och teknik	45	
Film: Kameror, iPads datorer, material, animation m.m.	20	
Slöjd: Teknik/maskiner, material	45	
6651		
Musik: Reparation, service och slitage Instrument och teknik	45	
Film: Reparation, service och slitage	10	
Slöjd: Reparation, service och slitage	15	
7430		
StudyAlong, Lärlplattform och Adminsystem	40	
Notskrivningsprogram	6	
STIM	20	
Filmredigeringsprogram	5	

Budget Kulturskola uppstartskostnader

Uppstart	Tkr
Ny konstform Slöjd	120
Ny konstform Film	493
Mitt i Musiken superonsdagar	131
Marknadsföring	110
SUMMA exl. investering	854

Investeringar	Tkr
Säkring av slöjdlokal	220
Inköp symaskiner, slöjdsåk och verktyg	100
SUMMA	320

Slöjd uppstart	Tkr
Inköp startmaterial till verksamhet	100
Ta bort stängsel	20
SUMMA	120

Mitt i Musiken superonsdagar	Tkr
Notställ och stolar på vagnar	46
Trumset plus case	18
Percussion, Marimba, klockspel, latin, handhållet	16
Förstärkare	20
Elpiano + små pianon	26
Sladd och kabel	5
SUMMA	131

Film uppstart	Tkr
Inköp teknisk utrustning (datorer, paddor, kamera m.m.)	408
Animationslådor	20
Uppstart animationsmaterial	50
Garderob förvaring	15
SUMMA	493

Marknadsföring	Tkr
Annonsering Ljungabladet, annan press	25
"Bakom kulisserna" produktion	25
Extra affischering och trycksaker	15
Grafisk profil, ny logga, roll-ups, skyltar	45
SUMMA	110

Musik	
Åk 3 Ånge	19
Åk 3 Fränsta	22
Åk 3 Kordelia	9
Åk 3 Ljungaverk	19
Åk 3 Torpshammar	11
åk 4-6 Östra	35
Åk 4-6 Västra	35
Åk 7-9	35
Gymnasie	35

SUMMA Musik 220

Slöjd	
Åk 2-3 Ånge	18
Åk 2-3 Fränsta	10
Åk 2-3 Kordelia	10
Åk 2-3 Ljungaverk	16
Åk 2-3 Torpshammar	10
Åk 4-6 Östra	15
Åk 4-6 Västra	15
7-Gymnasiet	20

SUMMA Slöjd 114

Film	
Åk 4	12
Åk 5-6 grupp 1	12
Åk 5-6 grupp 2	12
Åk 7-9 grupp 1	12
Åk 7-9 grupp 2	12
Gymnasie	12

SUMMA Film 72

Platser årskurs	
Åk 2-3	144
Åk 4-6	136
Åk 7-9	69
Gymnasiet	57

Totalt maxantal 406